

MAAILMANVAIHTO RY. TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

(MAALISKUU 2020)

1. Globaalit uhat

Koska Maailmanvaihdon toiminta pohjaa kansainvälisyyteen, on keskeistä tarkastella, millä tavoin erilaiset globaalit muutokset vaikuttavat järjestön toimintaan. Minkälaisia seurauksia kiihtyvällä ilmastonmuutoksella, pandemioilla, eriarvoisuuden kasvamisella sekä poliittisilla epävakauksilla voi olla Maailmanvaihdon toiminnalle?

Ilmastokysymykset voivat vaikuttaa potentiaalisten vapaaehtoisten halukkuuteen osallistua vapaaehtoistyöjaksolle, jos kohdemaahan ei ole mahdollista matkustaa muuten kuin lentäen. Omalta osaltaan Maailmanvaihto voi olla mukana ilmastonmuutoksen vastaisessa kamppailussa tukemalla vapaaehtoisten osallistumista ympäristöön liittyviin projekteihin.

Pandemiat ovat selkeä uhka Maailmanvaihdon toiminnalle, kuten vuoden 2020 koronaviruspandemia on osoittanut. Koronaviruspandemia on supistanut järjestön toimintaa merkittävästi, sillä suomalaisten vapaaehtoisten lähettäminen ulkomaille ja ulkomaalaisten vapaaehtoisten vastaanottaminen Suomeen on viivästynyt tai peruuntunut covid-19 pandemiaa seuranneiden liikkumis- ja matkustusrajoitusten takia. Vapaaehtoisten matkustamiseen Suomesta vaikuttaa keskeisesti myös suurlähetystöjen toiminta viisumin myöntämisessä. Vastaavasti ulkomaalaisten vapaaehtoisten saapumiseen vaikuttaa maahanmuuttoviraston aikataulut ja päätökset oleskelulupien suhteen. Koronapandemia on osoittanut, että tilanteeseen liittyvä epätieto vaikuttaa vapaaehtoistyöjaksolle lähtevien vapaaehtoisten sitoutumisen ja vapaaehtoistyö ohjelmista tiedottamiseen.

Eriarvoisuuden kasvu ja poliittinen epävakaus voivat aiheuttaa levottomuuksia ja lisätä turvallisuusuhkia globaalien etelän kohdemaissa, jossa eriarvoisuuden kasvu maiden sisällä on kiihtynyt entisestään. Poliittinen epävakaus voi vaikuttaa vapaaehtoistyöjaksojen toteuttamiseen yksittäisissä maissa. Yleisesti poliittiset muutokset vaikuttavat kansainväliseen liikkuvuuteen, sillä viisumien ja oleskelulupien saaminen vaikuttaa suoraan vapaaehtoistyön tekemiseen niin Suomessa kuin ulkomailla. Maailmanvaihdon toimintaan vaikuttaa keskeisesti kansainväliseen liikkumiseen liittyvä sääntely ja lainsäädäntö.

2. Työelämän ja oppimisen muutos

Työelämää leimaa globaalisti epävarmuus ja epävakaus. Työ monipuolistuu, ja samalla siirrytään jatkuvan osaamisen kehittämisen aikaan. Oppiminen nähdään elinikäisenä prosessina, jossa myös non-formaalien oppimisen merkitys korostuu institutionaalisen koulutuksen rinnalla, ja erilaisten yhteisöjen ja organisaatioiden roolit kouluttajina ja oppimisen kulttuurin edistäjinä vahvistuvat. Osaamisen kehittämisessä korostuvat metataidot, erityisesti kyky oppia, sillä nyky-yhteiskunnassa työ on enenevässä määrin uuden oppimista. Työelämä muuttuu joustavammaksi ja erilaisten

urapolkujen mahdollisuus painottuu. Teknologian kehityksen ja digiloikan myötä työn tavat muuttuvat, ja esimerkiksi etätyö kehittyy loikkauksin erityisesti koronapandemian myötä. Työn ja oppimisen monipuolistumisen rinnalla koulutusta leimaa paine tuottaa työvoimaa nopeasti, ja oppilaiden ja opiskelijoiden täytyy tehdä tulevaisuutta määrittäviä valintoja yhä aikaisemmin.

Vapaaehtoistyöllä voi olla tärkeä rooli elinikäisen oppimisen aikakaudella. Maailmanvaihdon kansainväliset **vapaaehtoistyöohjelmat** voivat näyttäytyä **väylinä kehittää monialaista osaamista** sekä työelämässä arvostettuja metataitoja ja erottua toisaalta myös tarjoamalla pitkäjänteisiä kokemuksia sirpaloituneessa nyky-yhteiskunnassa. Jatkuva ja joustava osaamisen kehittäminen vaatii osaamisen tunnistamisen työkaluja, myös kansainvälisen vapaaehtoistyön kentällä.

KYSYMYKSIÄ 1 – TYÖELÄMÄN JA OPPIMISEN MUUTOS – VAPAAEHTOISTYÖN TUOMAN OSAAMISEN MERKITYS

- *Voiko Maailmanvaihto erottua työllään osaamisen tunnistamisen eteen?*
- *Miten Maailmanvaihto voisi entistä paremmin hyödyntää jo olemassa olevia osaamisen tunnistamisen työkaluja ja toisaalta kehittää uusia?*
- *Mikä tekee vapaaehtoistyöstä houkuttelevaa ja ainutlaatuista suhteessa muihin osaamisen kehittämisen väyliin (esim. vaihto-opiskelu)?*
- *Voiko kansainvälinen vapaaehtoistyö erottua muista kv-kokemuksista pitkäjänteisyydellä ja vapaaehtoistyöntekijän aktiivisen toimijuuden korostamisella?*

Osaamisen kehittämiseen liittyvät kysymykset koskevat Maailmanvaihdon toiminnassa myös paikallisia toimijoita, kuten hallituksen jäseniä sekä muita aktiiveja.

POHDINTA 1 – OSAAMISEN TUNNISTAMISEN EDISTÄMINEN

- *Miten osaamisen tunnistamista voisi edistää ja kehittää aktiivitoiminnassa?*

Maailmanvaihdon missiossa korostuu myös **globaalikasvatus** ja **aktiiviseen kansalaisuuteen kannustaminen**, erityisesti valmiudet osallistua globaalikasvatuksen teemoja koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

POHDINTA 2 – GLOBAALIN OPPIMISEN TUKEMINEN

- *Voiko globaalin oppimisen tukeminen olla yksi Maailmanvaihdon valttikorteista?*

Koulutuksen muutokset voivat vaikuttaa Suomesta vapaaehtoistyöhön ulkomaille lähteviin nuoriin esimerkiksi valmistuspaineen takia. **Valmistumis- ja urapaineet, yhteiskunnan nopeatahtisuus** sekä arjen muut sitoumukset vaikuttavat myös Maailmanvaihdon aktiivitoiminnan houkuttelevuuteen.

POHDINTA 3 – MAAILMANVAIHDON TOIMINNAN MUODOT JA TULEVAISUUS

- *Miten Maailmanvaihto reagoi näihin työelämän ja koulutuksen muutoksiin?*
- *Voiko ja haluaako Maailmanvaihto tarjota räätälöidympiä ja kestoaltaan aiempaa vaihtelevampia vapaaehtoistyöohjelmia?*
- *Muuttuuko vapaaehtoistyöstä kiinnostuneiden profiili yhteiskunnallisten muutosten myötä?*

3. Talousjärjestelmän muutosten vaikutus Maailmanvaihdon toimintaan

Eriarvoisuus monine ulottuvuuksineen on keskeinen tulevaisuuden haaste niin globaalisti kuin Suomessakin. Yksi tulevaisuuden avainkysymyksiä onkin **reilu vaurauden jako** ja **toimeentulon varmistaminen**, mikä parhaimmillaan voi johtaa tasa-arvoisempaan, hyvinvoivempaan ja kestävämpään yhteiskuntaan ja pahimmillaan lamauttaviin vastakkainasetteluihin ja kasvavaan levottomuuteen.

KYSYMYKSIÄ 1 – TALOUSJÄRJESTELMÄN MUUTOS– VAPAAEHTOISTYÖ OSAAMISEN KEHITTÄMISEN VÄYLÄNÄ?

- *Voiko Maailmanvaihto erottua työllään osaamisen tunnistamisen eteen?*
- *Miten Maailmanvaihto voisi entistä paremmin hyödyntää jo olemassa olevia osaamisen tunnistamisen työkaluja ja toisaalta kehittää uusia?*
- *Mikä tekee vapaaehtoistyöstä houkuttelevaa ja ainutlaatuista suhteessa muihin osaamisen kehittämisen väyliin (esim. vaihto-opiskelu)?*
- *Voiko kansainvälinen vapaaehtoistyö erottua muista kv-kokemuksista pitkäjänteisyydellä ja vapaaehtoistyöntekijän aktiivisen toimijuuden korostamisella?*

Maailmanvaihdon toiminnan tulisikin pystyä vastaamaan sen ympärillä tapahtuviin muutoksiin, kuten eriarvoisuuden kasvamiseen ja varmistaa, että sen toiminta palvelee mahdollisimman monipuolisesti eri taustoista tulevia ihmisiä. Tämän vuoksi onkin tärkeä pohtia:

POHDINTA 1 – TALOUSJÄRJESTELMÄN MUUTOS– KASVANUT ERIARVOISUUS JA MAAILMANVAIHDON MAHDOLLISUUDET VASTATA SIIHEN

- *Miten pidämme huolta, että sekä ICYE- että ESC-vapaaehtoistyö ovat saavutettavissa mahdollisimman laajalle ryhmälle eri taustoista tulevia osallistujia?*
- *Millaisia uusia rahoituslähteitä voisimme löytää tukeaksemme nuorten osallistumista?*
- *Miten huolehdimme, ettei eri ohjelmien osallistujaryhmistä muodostu erillisiä kuplia?*
- *Tuleeko muutokset talousjärjestelmässä vaikuttamaan siihen ryhmään, jonka ICYE tavoittaa?*
- *Onko Federaation kulujen jakaminen oikeudenmukaista, kun jakoperusteena on lähinnä maan vauraus ja osallistujamäärän suuruus?*

Mahdollisen eriarvoisuuden lisääntymisen lisäksi myös ihmisten **kulutustottumusten** ennakoidaan muuttuvan. Tämä on tärkeä huomioida Maailmanvaihdon toiminnan suunnittelussa, sillä kulutustottumuksien muutos voi vaikuttaa vapaaehtoistyöohjelmien kysyntään. Yksi kehityskulku voi olla, että kulutus painottuu enemmän palveluihin ja elämyksiin.

POHDINTA 2 – KULUTUSTOTTUMUKSET JA VAPAAEHTOISTYÖ

- *Voisiko kulutustottumusten muutos vaikuttaa vapaaehtoistyöohjelmien kysynnän lisääntymiseen?*
- *Voisiko kulutustottumusten muutos vaatia tarjoamiemme palvelujen uudelleen arviointia elämyksellisyyden näkökulmasta?*

Toisena potentiaalisena kehityskulkuna on kulutustottumusten eriytyminen eri väestöryhmien välillä.

POHDINTA 3 – KULUTUSTOTTUMUKSIEN ERIYTYMINEN

- *Tuleeko kulutustottumusten eriytyminen näkymään osallistujaryhmän pysymisenä homogeenisena joukkona lähinnä nuoria naisia, joiden identiteetin rakentamiseen kansainvälinen vapaaehtoistyö sopii?*
- *Mitä keinoja Maailmanvaihdolla olisi vaikuttaa kehityskulkuun, jotta osallistujaryhmä olisi heterogeenisempi ja toiminta kiinnostaisi myös **miespuolisia osallistujia**?*

Koronakriisin vaikutukset Maailmanvaihdon talouteen (toimintaan)

Koronakriisi on vaikuttanut ja tulee vaikuttamaan Maailmanvaihdon talouteen voimakkaasti. Koronan vaikuttaessa nuorten taloudelliseen tilanteeseen ja hyvinvointiin, **vaikutukset voivat olla pitkäkestoisia**.

KYSYMYKSIÄ 2 – KORONAKRIISIN VAIKUTUKSET TALOUTEEN

- *Maailmanvaihdon talouden näkökulmasta olennaista on vähentääkö koronakriisi kohderyhmämme taloudellisia mahdollisuuksia lähteä vapaaehtoistyöhön ulkomaille ja lisääkö koronakriisi nuorten huolta matkustusturvallisuudesta.*
- *Pohdittavaksi jää, millä tavalla pystymme järjestönä vastaamaan nuorten muuttuneeseen tilanteeseen ja mahdollisesti muuttuneeseen tunnetason suhtautumiseen kansainväliseen vapaaehtoistyöhön tai matkustamiseen yleensä.*

Koronakriisi vaikuttaa voimakkaasti koko ICYE-federaatioon. Nyt on näkyvissä, että kaikki ICYE-järjestöt eivät selviä kriisistä. **ICYEn tulevaisuuteen liittyy monia avoimia kysymyksiä**.

POHDINTA 4 – ICYE-OHJELMAN TULEVAISUUS

- *Millä tavoin kriisi muuttaa ICYEn toimintaa ja yhteistyösuhteita?*
- *Pystymmekö pandemian jälkeen jatkamaan vapaaehtoistyöntekijöiden vaihtoa yhtä laajasti kuin aiemmin?*
- *Lisääkö kriisi keskittymistämme Euroopan sisäiseen vaihtoon?*
- *Millaisia muutoksia ICYEssä tehdään, jotta olisimme tulevaisuudessa vahvempia kestämään toimintaamme voimakkaasti vaikuttavia kriisejä?*
- *Tuleeko koronakriisi vaikuttamaan eri maiden maahantulokäytäntöihin?*
- *Onko matkustaminen kriisin jälkeen yhtä helppoa kuin se oli ennen kriisiä?*

Kriisin yhtäkkisyys toi selkeästi esille, kuinka tärkeää on **järjestön resursseista huolehtiminen**. Mikäli kriisi pitkittyy, taloudellinen tilanteemme heikkenee. Riittääkö Euroopan sisäinen vaihto pitämään järjestömme taloudellisesti toimintakykyisenä?

Muutokset nuorisjärjestöjen rahoitukseen

Kun nuorisjärjestöjen valtionavustukset on kytketty veikkausvoittovaroihin, on opetus- ja kulttuuriministeriöltä saamamme avustuksen taso tulevaisuudessa epävarma rahapelien suosion heikennyttyä koronakriisin takia.

Euroopan solidaarisuusjoukkojen seuraava ohjelmakausi on 2021-2027. Komission ehdotuksen mukaan ohjelma jatkuu pääosin entisenlaisena. Päätöstä ohjelmasta ei ole vielä tehty. Komissio esittää ammattimaisen EU:n humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukkojen (nyk EU Aid volunteers) sisällyttämisestä Euroopan solidaarisuusjoukko-ohjelmaan. Humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukkojen kautta nuoret EU-kansalaiset voivat lähteä EU:n tuella ammattimaiseen vapaaehtoistyöhön globaaliin etelään. Tällä hetkellä jotkut suomalaiset kehitysjärjestöt kuten Kirkon ulkomaanapua ja Abilis lähettävät vapaaehtoistyöntekijöitä globaaliin etelään tämän ohjelman kautta.

POHDINTA 5 – UUSIEN TOIMINTAMUOTOJEN TUOMAT MAHDOLLISUUDET / UHAT

- *Olisiko kehitysvaikutuksia tavoitteleva humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukkotoiminta mahdollisuus Maailmanvaihdolle?*
- *Millaisia vaikutuksia uudella toimintamuodolla olisi Maailmanvaihdon kulttuurien väliseen oppimiseen tähtäävälle vaihtotoiminnalle?*
- *Mitä muutoksia koulutetut ja ammattitaitoiset osallistujat toisivat Maailmanvaihdon toimintaan?*
- *Millaisia resursseja ja millaista osaamista tarvitsisimme vapaaehtoisten lähettämiseen EU-Aid ohjelman kautta.*

ICYE-vaihdon vähennyttyä voimakkaasti koronakriisin vuoksi, olemme **entistä riippuvaisempia Euroopan solidaarisuusjoukot-ohjelman** kautta tulevien vapaaehtoisten vastaanottamiseen saamistamme avustuksista.

4. Teknologian muutos

Tekniikan ja digitalisaation nopeat kehityskulut on huomioitava Maailmanvaihdon toiminnassa. Erityisen keskeistä on kiinnittää huomiota viestintä- ja tietoliikenneteknologian nopeaan kehitykseen, mediaympäristön muutoksiin ja yhteiskuntien *medioitumiseen* eli yksilöiden ja yhteiskunnan toiminnan kasvavaan mediavälitteisyyteen.

Nykyisin tiedon saanti ja sen jakaminen ympäri maailmaa on vaivatonta. Esimerkiksi erilaisia **sosiaalisen median** kanavia hyödyntämällä Maailmanvaihdon on helppo tavoittaa vapaaehtoistyöstä kiinnostuneita tahoja niin Suomessa kuin maailmallakin, kuin myös seurata vapaaehtoistyöhön tai järjestön arvoihin liittyviä keskusteluja ja kehityskulkuja.

Toisaalta monipuolistunut ja globalisoitunut mediakenttä asettaa myös suuria haasteita. Erityisesti **sosiaalisten medioiden** algoritmit ja toimintalogiikka saattavat **edistää kuplautumista** ja saatavilla olevan tiedon yksipuolistumista. Myös valheellisen tiedon ja propagandan leviäminen ja levittäminen internetissä on hyvin yleistä. Medialukutaito on noussut viime vuosina entistäkin tärkeämmäksi kansalaistaidoksi.

POHDINTA 1 – KUPLAUTUMINEN JA DISINFORMAATIO

- *Millä tavoin kuplautuminen ja disinformaatio voivat vaikuttaa Maailmanvaihdon toimintaan?*

Maailmanvaihdon tulee huomioida toiminnassaan myös niin kutsuttu *digitaalinen kuilu* niin valtioiden, alueiden kuin yksilöidenkin välillä. Digitaalisella kuilulla tarkoitetaan **yksilöiden tai organisaatioiden välisiä eroavaisuuksia digitaalisten teknologioiden saavutettavuudessa**. Esimerkiksi Suomen tietoliikenneyhteydet ovat verrattain nopeita, teknologiset laitteet yksilöiden ostovoimaan suhteutettuna keskihintaisia ja mediakasvatukseen panostetaan kouluissa. Suomessa digitaalinen kuilu ilmenee yksilötasolla: nuorelle kaupunkilaiselle digitaalisten palveluiden käyttö sujuu mutkattomasti, kun taas maaseudun iäkkäille digitaalisten palveluiden käyttäminen voi olla haaste. Maailmanvaihdon tulee ottaa huomioon toiminnassaan digitaaliin palveluihin liittyvät kompastuskivet digitaalisen yhdenvertaisuuden takaamiseksi toiminnassaan.

Toisaalta erilaiset digitaaliset ratkaisut myös helpottavat ja luovat mahdollisuuksia uusille kokeiluille. **Teknologisia ratkaisuja hyödyntämällä** Maailmanvaihdon on **helpompi tehdä yhteistyötä** kansainvälisten kollegojen kanssa sekä tavoittaa suomalaisia maantieteellisesti laajalta alueelta. Digitaalisten ratkaisujen avulla on mahdollista toteuttaa myös monenlaista sosiaalista toimintaa, kuten tempauksia, digityöleirejä, illanistujaisia tai muita etätapahtumia.

KYSYMYKSIÄ 1 – TEKNOLOGISET RATKAISUT JA MAAILMANVAIHTO

- *Kuinka Maailmanvaihdon tulisi huomioida digikuilut yhdenvertaisuuden takaamiseksi?*
- *Kuinka saamme oman äänemme kuuluviin segmentoituneella ja runsaalla mediakentällä? Minkälaisissa medioissa Maailmanvaihdon tulisi olla läsnä?*
- *Millä tavoin Maailmanvaihto voisi hyödyntää etätökaluja entistä paremmin?*

5. Demografiset muutokset

Maailmanlaajuisesti **muuttoliikettä** tapahtuu erilaisten konfliktien ja resurssien epätasaisen jakautumisen vuoksi. Globaalisti tällä hetkellä väestö suuntaa maalta kaupunkeihin. Myös Suomessa väestön rakenne on murroksessa. Suuret ikäluokat vanhenevat ja **uudet ikäryhmät ovat edeltäjiään pienempiä**. Suomessa **väestön ikääntyminen** vaikuttaa merkittävästi yhteiskunnan rakenteeseen, samalla väestö myös muuttuu taustoiltaan ja tavoiltaan monimuotoisemmaksi, mutta mahdollisuuksiltaan eriarvoisemmaksi. Suomen väkiluku kääntyy Tilastokeskuksen arvioiden mukaan laskuun 2031. Vaikka maahanmuutto on lisääntynyt, Suomesta muutetaan myös yhä enemmän ulkomaille.

Muuttoliike Suomen sisällä puolestaan suuntaa kasvukeskuksiin, muuttotappiollisten kuntien palvelut ja mahdollisuudet ovat aiempaa huonommin saavutettavissa. Suuret kaupungit monikulttuuristuvat.

Maailmanvaihto on profiloitunut nuorisjärjestyksi, joka tarjoaa toimintaa erityisesti nuorille. **Tulevina vuosikymmeninä nuoria on vähemmän kuin aiemmin**. Vapaaehtoistyön osalta voidaan pohtia, olisiko osallistujien profiilin monipuolistaminen mahdollista.

POHDINTA 1 – KOHDERYHMIEN MUUTOKSET

- *Voisiko Maailmanvaihdon vapaaehtoistyövaihtoon osallistuvien ikä olla tulevaisuudessa korkeampi?*
- *Mitä muutoksia kohderyhmän monipuolistuminen toisi ohjelmien järjestämiseen sekä niistä tiedottamiseen?*

Maailmanvaihdon **alueellinen saavutettavuus** saattaa olla parempi nuorilla, jotka asuvat kaupungeissa.

POHDINTA 2 – ALUEELLINEN SAAVUTETTAVUUS JA TOIMINTAAN LIITTYVÄT MUUT KYSYMYKSET

- *Miten Maailmanvaihto voisi taata mahdollisuuksien tasa-arvon osallistua asuinpaikasta riippumatta?*
- *Miten globaalit demografiset muutokset vaikuttavat Maailmanvaihdon toimintaan?*
- *Miten suhtaudumme Maailmanvaihdon vapaaehtoistyöhön väylänä muuttua Suomeen?*

6. Arvot, asenteet ja kollektiiviset tunteet

Maailma on muuttunut kansainvälisemmäksi. Yhteistyön määrä globaalilla tasolla on kasvanut. **Globalisaation etuja** on kuitenkin joskus vaikea nähdä tai hyödyt voivat olla välillisiä. Osa ihmisistä on hyötynyt enemmän kuin toiset. Vastareaktiona globalisaatiokehitykselle asenteet kansainvälisiä instituutioita kohtaan ovat jyrkentyneet. Iso-Britannian EU-ero on yksi esimerkki tästä.

POHDINTA 1 – ASENEMUUTOKSET JA VAPAAEHTOISTYÖ

- *Miten asenteiden jyrkentyminen ja kansallismielisyyden nousu näkyvät suhtautumisessa kansainväliseen vapaaehtoistyöhön?*

Kansallismielisyyden nousua selittävät osin pettymyksen, epävarmuuden ja turvattomuuden tunteet. Esimerkiksi taluskriisien takia on petytty kansainväliseen talousjärjestelmään. Kansallismieliset liikkeet yrittävät tarttua näihin tunteisiin. Ne yrittävät luoda ”me-henkeä” tuomalla kansakunnan ideaalinsa vastapainoksi keskusteluun kansainvälisyydestä. Kansakunnasta halutaan ulossulkeva yhteisö, jossa ei ole tilaa moninaisuudelle. Toisaalta **tällä kehitykselle on nousut myös vastavoimia ja ihmisoikeuksia puolustavia liikkeitä**. Valta-asemien ja omien etuoikeuksien tunnistaminen nähdään yhä tärkeämpänä.

Kuitenkin tarve pysyvyyteen ja yksinkertaisuuteen monimutkaiseksi koetussa maailmassa saattaa johtaa helppojen ”totuuksien” etsimiseen. Ihmiset pyrkivät jakamaan itsensä ja toisensa erilaisiin kuvitteellisiin ryhmiin. Ryhmät voivat muodostua esimerkiksi arvojen, asuinpaikan tai kulutusvalintojen mukaan. Näihin ryhmiin aletaan yhdistää ominaisuuksia, jotka eivät välttämättä liity alkuperäiseen jaotteluperusteeseen. **Toisten identiteetti** saatetaan nähdä kapeasti vain kuviteltuun ryhmään kuulumisen kautta. Ryhmät eivät välttämättä kuitenkaan muodostu vain kansallisvaltioiden sisällä vaan ihmisiä yhdistäviä teemoja ja identiteettejä muodostuu myös

ylirajaisesti. **Ylirajainen yhdistyminen** voi myös toimia voimana, jonka avulla **edistetään esimerkiksi ihmisoikeus- ja ympäristökysymyksiä.**

Kuplautuminen ja eriytyminen saattavat kuitenkin vahvistua. Vahvistumista voi tapahtua erityisesti sosiaalisessa mediassa.

KYSYMYKSET 1 – MONINAISUUS JA VIESTINNÄN KOHDENTAMINEN

- *Miten Maailmanvaihto pystyy viestimään mahdollisimman laajasti, myös oman ”kuplansa” ulkopuolelle?*
- *Miten Maailmanvaihto tuo viestinnässään esille moninaisuutta? Kuinka kertoa esimerkiksi vapaaehtoisten tai isäntäperheiden kohtaamista kulttuurieroista ilman, että vahvistetaan stereotyyppioita?*

”**Me vastaan ne**” -ajattelun **sijasta** tärkeää on ymmärtää **moninaisuutta**. On tärkeää pohtia, millaisia rakenteita ja ajatusmalleja tarvitaan epävarmuuden ja turvattomuuden vähentämiseksi ja demokratian lisäämiseksi. Demokratian vahvistamisen lisäksi **osallistaminen** on tärkeää kestävä kehityksen toteuttamisessa. **Millaisen roolin Maailmanvaihto ottaa tai haluaa ottaa itselleen keskustelijana ja viestijänä?** Millaisiin keskusteluihin halutaan osallistua? Miten Maailmanvaihto tuo esille ja toteuttaa ekologisia arvojaan? Ovatko ekologiset arvot sanoitettu tarpeeksi selkeästi vai pitäisikö niitä selkeyttää lisää? Minkälainen rooli ekologisten arvojen korostamisella on Maailmanvaihdon muihin (ydin)toimintoihin verrattuna?

Ekologisten arvojen lisäksi **tietoisuus omien valintojen vaikutuksista** on kasvussa. **Kilpailuyhteiskunnan vastapainona** on noussut esille **hyvinvointitietoisuuden korostuminen**, ja esimerkiksi downshiftaaminen. Materian sijasta toivotaan entistä enemmän elämyksiä ja kokemuksia. Omille rahoille halutaan vastinetta ja palveluiden toivotaan olevan yksilöllisesti räätälöityjä. **Laatutietoisuuden** kasvu näkyy myös siinä, että kun osallistutaan johonkin, halutaan, että toiminta on vastuullista ja vastaa omia arvoja. **Miten Maailmanvaihto vastaa näihin tarpeisiin? Kuinka Maailmanvaihto tuo esille laadukkuuttaan? Millä tavalla palveluja voidaan räätälöidä vastaamaan yksittäisten osallistujien tarpeita? Kuinka paljon räätälöintiä halutaan tai voidaan tehdä?**

KYSYMYKSET 1 – ARVOT JA ASEENTEET – MAAILMANVAIHDON ROOLI

- *Millaisen roolin Maailmanvaihto ottaa tai haluaa ottaa itselleen (yhteiskunnallisena) keskustelijana ja kuinka viestiä järjestön arvoista?*
- *Miten Maailmanvaihto pystyy viestimään mahdollisimman laajasti, myös oman ”kuplansa” ulkopuolelle?*
- *Kuinka Maailmanvaihto tuo esille laadukkuuttaan ja erottuu muista vastaavista toimijoista?*

7. Kansalaistoiminnan muutokset

Erilaisia järjestöjä ja osallistumismahdollisuuksia on paljon ja ihmiset vertailevat mahdollisuuksia toisiinsa. **ICYE- ja ESC-ohjelmien osallistujamäärät ovat laskussa sekä kotimaassa että kohdemaissa** samaan aikaan, kun kaupallisten toimijoiden määrä vapaaehtoisturismien markkinoilla on lisääntynyt. Myös **kansainvälisen vapaaehtoistyön imago on vaakalaudalla**.

POHDINTA 1 – MAAILMANVAIHTO JA EROTTAUTUMINEN

- *Miten Maailmanvaihto erottautuu kaupallisista toimijoista? Mitkä tekijät tuovat aitoa laatua Maailmanvaihdon toimintaan?*

Kohdeyleisön tavoittaminen vaatii järjestöltä uudenlaisia toimintaresursseja ja yhteistyöverkostoja. Nettiaktiivisuuden nousu ja kasvava tietotulva ovat luoneet uudenlaisen vaikuttamisen ympäristön, jossa liikkuu suuri määrä potentiaalisia toimintaan osallistujia.

KYSYMYKSIÄ 1 – MAAILMANVAIHTO JA EROTTAUTUMINEN

- *Kuinka Maailmanvaihto pysyy pinnalla some-virrassa? Miten Maailmanvaihto vakuuttaa kohderyhmänsä yleisön asiansa tärkeydestä?*
- *Mikä on Maailmanvaihdon viesti ja tarjous ko. kohderyhmille?*

COVID-19:n aiheuttama maailmanlaajuinen kriisi on osoittanut, että ajan ja paikan ylittävää kansalaistoimintaa voi järjestää vaikuttavalla mittakaavalla myös verkon yli. Kuitenkin on liioittelua kuvitella, että kaikki kansalaistoiminta voitaisiin siirtää verkkoon. **Suuri syy vapaaehtoistyön houkuttavuudelle on yhteisöllisyyden tunne**, jota järjestöjen toimintaan osallistuminen yhteisten arvojen eteen nostattaa. Yhteisöllisyyden kaipuu on myös tunnustetusti nouseva yhteiskunnallinen trendi. **Maailmanvaihdolla on ollut Suomessa hyvät toimintamahdollisuudet** koronakriisin aiheuttamista rajoituksista huolimatta, **mutta on vahvasti riippuvainen myös kansainvälisen verkostonsa toimijoiden jatkuvuudesta**. Mikäli koronakriisi onnistuu lakkauttamaan globaalin etelän ICYE-järjestöt, ICYE-verkosta uhkaa toiminnan Eurooppa-keskeistyminen. Kotimaan toiminnassa paikallisverkostoista ja omasta yhteisöstä huolehtiminen vakauttavat toimintaa.

KYSYMYKSIÄ 2 – TOIMINNAN JATKUMINEN JA KEHITTÄMINEN

- *Miten huolehdimme globaalin etelän vaihto-ohjelmien jatkuvuudesta?*
- *Miten huolehdimme siitä, että Maailmanvaihdon toimintaan osallistuneet kokevat 'maailmanvaihtolaisuuden' omaksi yhteisökseen, jonka toimintaa haluavat edelleen tukea ja kehittää?*

8. Lähteet

Digitaaliset lähteet:

1. Mikko Dufva. Sitran selvityksiä. *Megatrendit 2020*
<https://media.sitra.fi/2019/12/15143428/megatrendit-2020.pdf>
2. Anttila, Eranti, Jousilahti, Koponen, Koskinen, Leppänen, Neuvonen, Dufva, Halonen, Myllyoja, Pulkka, Annala, Hiilamo, Honkatukia, Järvensivu, Kari, Kuosmanen, Malho, Malkamäki. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussarja 34/2018. Tulevaisuusselonteon taustaselvitys, *Pitkän aikavälin politiikalla läpi murroksen – tahtotiloja työn tulevaisuudesta*.
<https://tietokayttoon.fi/documents/10616/6354562/34-2018-Tulevaisuusselonteon+taustaselvitys+Pitka%CC%88n+aikava%CC%88lin+politiikalla+la%CC%88pi+murroksen+taitettu+270318.pdf/90b0f98a-61cb-45ea-b936-34369037a17b/34-2018-Tulevaisuusselonteon+taustaselvitys+Pitka%CC%88n+aikava%CC%88lin+politiikalla+la%CC%88pi+murroksen+taitettu+270318.pdf?version=1.0>
3. Opetushallitus. Kotisivut: <https://www.oph.fi/fi/ohjelmat/euroopan-solidaarisuusjoukkojen-tuleva-ohjelmakausi-2021-2027>

Painetut lähteet:

4. Aantje Monshausen (*Bread for the World – Tourism Watch*), Christine Plüss (akte – Working Group Tourism & Development, Basel), Mechtild Maurer (*Ecpat Germany – Working Group on the Protection of Children from Sexual Exploitation*). From *Volunteering to Voluntourism, Challenges for the Responsible Development of a Growing Travel Trend* (2015).
5. Hilla Vuorinen ja Marjo Yli-Koski. Humak, Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma, opinnäytetyö. Kansainvälisen vapaaehtoistyön KaVa-verkoston vapaaehtoistyöohjelmien erityisarvo vapaaehtoisten ammatilliselle kasvulle ja verrattuna muihin kansainvälisiin kokemuksiin (2015)
6. Seppänen J. & Väliverronen, E. (2012). *Mediayhteiskunta*. Tampere, Vastapaino.